

MİLLİYETÇİ HAREKET PARTİSİ  
T.B.M.M. GRUP BAŞKANLIĞI


Tarih: 27.07.2018

Sayı: 2018 / 2852

## TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çocuk Hakları Koruma Komisyonu Kurulmasına Dair Kanun Teklifim gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.  
Saygılarımla.

  
Erkan AKÇAY  
Manisa Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Sağlık, Aile, Gelişim ve Sosyal İşler
Esas Komisyon	Anayasa
Tarih: 10 Ekim 2018	Esas No: 2/854

TBMM  
KANUNLAR VE KARARLAR BŞK.LİĞİ  
27 Temmuz 2018  
Numara:

ANKARA  
ANTALYA

TBMM  
GENEL EVRAK  
27 Temmuz 2018  
No: 32A190

## GEREKÇE

Çocuklara bir yetişkin, toplum, devlet veya başka bir çocuk tarafından; bedensel, duygusal, zihinsel ve sosyal gelişimlerini olumsuz etkileyen kasıtlı bir davranış uygulanması olarak tanımlanan çocuk istismarı, çocuklardaki hastalanma ve ölümün en önemli nedenlerinden birini oluşturmaktadır.

Çocukları korumada en önemli hususlardan biri de yasaların çocukları ne kadar koruma altına aldığı bilinmesidir. Bu sayede çocuklarla ilgili görevleri ve sorumlulukları olan her birey kendine düşen görevi daha iyi kavrayabilecek, gerektiği yerde müdahale edecek ve tüm haksızlığa uğramış çocukları yasal organlara bildirebileceklerdir.

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi, Türkiye'nin de dahil olduğu 197 ülkenin taraf olduğu en fazla ülke tarafından onaylanan insan hakları belgesidir. Türkiye, sözleşmeyi 14 Ekim 1990'da imzaladı ve sözleşme 27 Ocak 1995'te Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Sözleşmenin 1. Maddesi "Bu Sözleşme uyarınca çocuğa uygulanabilecek olan kanuna göre daha erken yaşta reşit olma durumu hariç, onsekiz yaşına kadar her insan çocuk sayılır." der. Bir kişinin bedensel gelişimi daha erken yaşlarda yetişkin boyutlarına ulaşsa da kişinin yetişkin olgunluğuna erişimi psiko-sosyal gelişimini tamamlaması 18 yaşında olmaktadır. Ülkemizde reşit olma kıstası olarak belirtilen 18 yaşını doldurmayanlar bireyler oy kullanamaz ve de ehliyet alamazken aile kurma ve ebeveyn olma sorumluluğunun çocuklara yüklenmesi doğru değildir.

Türk Medeni Kanunu'nun 12 inci maddesinde ise 15 yaşındaki bir çocuğun evlendirilmesinin önünü açmaktadır. Halbuki günümüzde bu evlendirme prosedürü sebebiyle çocuklarımızın geleceği ellerinden alınmaktadır. Özellikle toplumumuzdaki psikolojik baskı sebebiyle ebeveynler de gönülden razı olmadıkları halde kanunun verdiği izne istinaden bir kaçış olarak gördükleri rızayı vermekte ve çocuklarına da baskı uygulayarak çocuğun kendi isteğiyle bu evlendirme olayına razı olmasıyla tek çıkış yolu olarak gördükleri evlenme seçilmektedir.

Taraf olarak imzalanan uluslararası sözleşmelerde kabul edilen ve ülkemizde yürürlükte olan kanunlarımız arasında farklı olarak belirtilen çocuk yaşı tanımları toplumumuzda algı yanlışlığına ve farklı uygulamalara sebep olmaktadır. 18 yaş altı işlenen kabahatlerde çocukların değil ebeveynlerin veya çocuklara bakmakla yükümlü olan erişkinlerin de sorumlu tutulması gerekmektedir. Bu durumda yaptırımlar çocukların yanı sıra çocuklardan sorumlu olan yetişkinlere de uygulanmalıdır. Ceza kapsamına daha çok çocukların alınması doğrudur. Çocuklara verilecek olan yaptırımların çocukların iyileşmesi, güzel ve sağlıklı bir geleceğe sahip olabilmesi için rehabilitasyon ağırlıklı olmalıdır.

Bugün otoritelerce fiziksel, cinsel, duygusal ve ekonomik istismar şeklinde bir ayrıma tabi tutulan çocuk istismarına yeni bir boyut daha eklenerek çocuğun siyasi ve ideolojik amaçlara ulaşmak için kullanılması şeklinde ifade edebileceğimiz "çocuğun siyasi ve ideolojik amaçlı istismarı" ortaya çıkmıştır. Çocuk suçunun bireysel veya adi suç niteliğinden çıkarak organize suça dönüşmesi tehlikesi nedeniyle de dikkatlerin bu noktaya yoğunlaştırılması gerekmektedir. Yapılan araştırmalarda terör örgütlerinin insan kaynağı olarak 14-25 yaş grubundaki çocuk ve gençleri kullandığı tespit edilmiştir.

Bir devletin gücü himayesindeki çocukların güven, huzur içinde; eşit haklara sahip olarak; eğitim haklarını sonuna kadar kullanarak ruhsal ve bedensel açıdan sağlıklı büyümesiyle ölçülür. Zira çocuklar milletin ve devletin geleceğinin teminatıdır. Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin en büyük sorumluluğu çocuklarımızı ve onların geleceğini teminat altına almaktır.

## **MADDE GEREKÇELERİ**

**MADDE 1-** Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde bir Çocuk Hakları Koruma Komisyonu'nun kuruluş, görev, yetki, çalışma usul ve esaslarının düzenlenmesi amaçlanmaktadır.

**MADDE 2-** Bu Kanun çocuk haklarını kapsar.

**MADDE 3-** Komisyon kuruluş esasları maddesidir.

**MADDE 4-** Komisyonun görevlerini tanımlayan maddesidir.

**MADDE 5-** Komisyonun yetkilerini tanımlayan maddesidir.

**MADDE 6-** Komisyonun usul ve esaslarını tanımlayan maddesidir.

**MADDE 7-** Komisyonun inceleme ve sonuçlarının bildirilme sürecini tanımlayan maddesidir.

**MADDE 8-** Komisyon çalışmalarında uygulanacak hükümler ve denetim sürecini tanımlayan maddesidir.

**MADDE 9-** Yürürlük maddesidir.

**MADDE 10-** Yürütme maddesidir.

## **ÇOCUK HAKLARI KORUMA KOMİSYONU KURULMASINA İLİŞKİN KANUN TEKLİFİ**

### **Amaç :**

**MADDE 1-** Bu Kanun'un amacı; dünya'da ve ülkemizde çocuk hakları konusundaki gelişmeleri izlemek, uygulamaların bu gelişmelere uyumunu değerlendirmek ve alınacak önlem ve tedbirler hakkında çalışmalar yapmak, çocuk haklarına aykırı davranışlar veya uygulamalarla ilgili başvuruları incelemek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde bir Çocuk Hakları Koruma Komisyonu'nun kuruluş, görev, yetki, çalışma usul ve esaslarını düzenlemektir.

### **Kapsam:**

**MADDE 2-** Bu Kanun; T.C. Anayasası ile Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi gibi çok taraflı uluslararası belgelerde belirlenmiş bulunan çocuk hak ve hürriyetleri ile uluslararası alanda genel kabul gören çocuk haklarını kapsar.

### **Komisyon Kuruluşu :**

**MADDE 3-** (1) Çocuk Hakları Koruma Komisyonunun üye sayısı, Danışma Kurulunun teklifi ile belirlenir. Türkiye Büyük Millet Meclisindeki siyasi parti grupları ile bağımsızlar, üye sayılarının Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısına oranı ölçüsünde Komisyon'da temsil edilirler.

(2) Çocuk Hakları Koruma Komisyonu üyelikleri için bir yasama döneminde iki seçim yapılır. İlk devre için seçilenlerin görev süresi iki, ikinci devre için seçilenlerin görev süresi iki yıldır.

(3) Çocuk Hakları Koruma Komisyonu siyasi parti gruplarının yüzde oranlarına göre bir başkan, iki başkanvekili, bir sözcü ve bir kâtabi üye tam sayısının salt çoğunluğuyla yapacağı toplantıda, katılanların salt çoğunluğuyla ve gizli oyla seçer.

(4) Çocuk Hakları Koruma Komisyonu üyeleri belirlenirken çocuk hakları konusunda uzman milletvekillerine öncelik tanınır.

### **Komisyon Görevleri :**

**MADDE 4-** (1) Çocuk Hakları Koruma Komisyonu'nun görevleri şunlardır:

- a) Çocuk hakları konusunda uluslararası alanda genel kabul gören gelişmeleri izlemek,
- b) Türkiye Cumhuriyeti'nin taraf olduğu uluslararası anlaşmaların çocuk hakları konusundaki hükümleri ile T.C. Anayasası ve diğer ulusal mevzuatlar arasında uyum sağlamak için yapılması gereken değişiklikleri ve düzenlemeleri belirlemek, yasa taraması yapmak ve bu amaçla yasal düzenlemeler önermek,
- c) Türkiye'de çocuk haklarının, Türkiye Cumhuriyeti'nin taraf olduğu uluslararası anlaşmalara, T.C. Anayasası'na ve kanunlara ne ölçüde uygun olarak uygulandığını incelemek, bu amaçla araştırmalar yapmak ve konu ile ilgili sorunlara çözüm bulmak,
- d) Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde yer alan komisyonların gündemindeki konuların çocuklar üzerindeki etkileri hakkında istek üzerine görüş bildirmek,
- e) Çocuklara yönelik hak ihlalleri ve ayrımcılık iddialarına ilişkin doğrudan komisyona gönderilen veya Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'nca komisyona havale edilen başvuruları ve basın veya benzeri organlardan haricen öğrenilen ihlal iddialarını gerekli gördüğü takdirde resen incelemek ve ilgili makamlara iletmek,
- f) Her yıl yaptığı çalışmalarını, elde edilen verilere ilişkin rapor hazırlamak,
- g) Çocuk hakları konusunda kamuoyunu bilgilendirici etkinlikler yapmak.

**Komisyon Yetkileri :**

**MADDE 5-** (1) Komisyon, görevleri ile ilgili olarak, genel yönetim kapsamındaki merkezi ve mahalli idareler ile gerçek ve tüzel kişilerden, öngörülen usullere uyarak bilgi ve belge istemek ve ilgililerini çağırarak bilgi almak yetkisine sahiptir. İlgili, meramını anlatacak düzeyde Türkçe bilmiyorsa, tercüman yardımından yararlandırılabilir.

(2) Komisyon görev alanıyla ilgili faaliyet gösteren kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, çocuk hakları ile ilgili sivil toplum örgütleri ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının çalışmalarından yararlanabilir.

(3) Komisyon gerekli gördüğünde uygun bulacağı uzmanların bilgisine başvurabilir ve Ankara dışında da çalışabilir.

(4) Komisyon gerekli görmesi halinde çocuklara yönelik istismar, şiddet veya şiddet tehlikesi dolayısıyla açılan idari, cezai, hukuki her tür davaya ve çekişmesiz yargıya katılabilir.

**Komisyon Usul ve Esasları:**

**MADDE 6-** (1) Çocuk Hakları Koruma Komisyonu, üye tam sayısının en az üçte biri ile toplanır ve toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile karar verir; ancak karar yeter sayısı hiçbir şekilde üye tam sayısının dörtte birinin bir fazlasından az olamaz.

(2) Komisyon, incelemelerini alt komisyonlar kurmak suretiyle de yapabilir.

(3) Komisyon, görevleri ile ilgili olarak hazırladığı raporları Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na sunar. Bu raporlar, Danışma Kurulu'nun görüş ve önerisi ile Genel Kurul gündemine alınabilir ve okunmak suretiyle veya üzerinde görüşme açılarak bilgiye sunulur.

(4) Komisyon raporları Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'nca Başbakanlık, ilgili bakanlıklara ve kamu kurumlarına gönderilir.

(5) Komisyon gerekli görmesi halinde, inceleme konusunun sorumluları hakkında genel hükümlere göre soruşturma veya işlem yapılabilmesi için kurul raporu ile ilgili makama başvurabilir.

(6) Komisyon çalışmaları ile ilgili olarak, yurt içi ve yurt dışı görevlendirmelere ait giderler kurul kararı ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı'nın onayı ile 10/2/1954 tarihli ve 6245 Sayılı Harcırah Kanunu hükümlerine göre, Türkiye Büyük Millet Meclisi Bütçesi'nden karşılanır.

**İnceleme ve Sonucun Bildirilmesi:**

**MADDE 7-** (1) Çocuk Hakları Koruma Komisyonu Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'nca havale olunan başvurular ile ilgili konuları inceler.

(2) Komisyon başvuru sahibine başvurunun sonucu ve yapılan işlem hakkında, başvurunun komisyona havale tarihinden itibaren başlayarak en geç altmış gün içinde bilgi verir.

**Komisyon Çalışmalarında Uygulanacak Hükümler ve Denetim:**

**MADDE 8-** (1) Çocuk Hakları Koruma Komisyonu'nun çalışmalarında, bu Kanun'da düzenleme olmayan hallerde Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü hükümleri uygulanır.

(2) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı'nın, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü gereğince komisyonlar üzerindeki denetleme yetkisi, bu Komisyon'u da kapsar.

**Yürürlük:**

**MADDE 9-** Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

**Yürütme:**

**MADDE 10-** Bu Kanun hükümlerini Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı ile Cumhurbaşkanı yürütür.